

De Brown-Swisskoeien van Martin Haab produceren ruim tweeduizend kilogram melk boven het Zwitsers gemiddelde van dit ras. Dat resultaat is volgens Haab voornamelijk te danken aan een uitgekiend rantsoen en jarenlange fokkerij op productie.

Op het gebied van voeding bieden we de koeien zoveel dat ze geen excuus hebben om onder de tienduizend kilogram melk te blijven in de derde lactatie.' Martin Haab (42) uit het Zwitserse Mettmenstetten legt onmiddellijk zijn bedrijfsgegevens op tafel en loopt het rantsoen door. Via TMR krijgen de koeien half maïs en half gras, met afhankelijk van de voederwaarde circa twee kilogram hooi, één kilogram tarwe en 300 gram raapzaad. In de negen jaar oude ligboxenstal krijgen de melkkoeien aan het voerhek dit gemengde rantsoen dat toereikend moet zijn voor 26 kilogram meetmelk. Via de krachtvoerautomaten kunnen de dieren aanvullend een eiwitrijke brok opnemen. 's Zomers halen de dieren hooguit drie kg droge stof aan gras uit de glooiende weiden rondom het bedrijf. Haab: 'Het melkvee jaarrond op stal houden wordt door de overheid tegengegaan. Zij verplicht veehouders om het melkvee minimaal twintig procent van de dag weidegang te bieden.'



De melkkoeien noteren een rollend jaargemiddelde van 8718 kg melk met 4,34 % vet en 3,47 % eiwit. De melkgift van de dieren uit Haabs stal ligt overigens ver boven het gemiddelde van het Brown-Swissras in Zwitserland. Het Schweizer Braunvieh-



Martin Haab: 'Het maakt niet uit of de productie iets minder is. Een goede uier verkoopt altijd'

zuchtverband berekende het afgelopen boekjaar een rollend jaargemiddelde van 6532 kilogram melk met 3,95 % vet en 3,31 % eiwit.

Overwegend buitenlandse stieren

Bij de stierkeuze is melkvererving de hoofdzaak. 'Aangezien gehalten niet extra betaald worden, heeft het weinig zin om daarop te fokken. Daar kan eventueel in de voeding nog op gestuurd worden. Ik gebruik rustig een stier die 0,20



Holly (v. Collection), voorspelde productie van 8292 kg melk, 3,92 % vet, 3,30 % eiwit

ste selectiecriteria, toch geeft Haab aan dat dit onderdeel bij verkoop van fokmateriaal wel zwaar meeweegt. 'Het maakt niet uit of de productie iets minder is, of de koe is 1,40 meter in plaats van 1,50; een goede uier verkoopt altijd.'

Excellente Tomdochterers

Terwijl Haab over de fokkerij verhaalt, laat hij een foto van Wapita (v. Tom) zien. Inmiddels is deze met 94 punten ingeschreven koe niet meer op het bedrijf, maar ze blijft de trots van de veehouder. In 1997 behaalde ze het algemeen kampioenschap op de Swiss Expo, waaraan ze eveneens de titel uierkampioene koppelde.

'Wapita is een dochter van Tom uit zijn testperiode. Zij heeft samen met haar twee excellente zussen ons bedrijf bekendgemaakt.' Wapita wist haar uiterlijk te combineren met een verdienstelijke productie. Op drie jaar en elf maanden kalfde ze af om vervolgens in 305 dagen 10.969 kilogram melk met 4,4 % vet en 3,5 % eiwit te leveren.

Inmiddels poogt haar kleindochter Hilde – afkomstig van Amerikaanse stier Prophet – Wapita te evenaren. Hildes eerste lactatie is voorspeld op 9359 kg melk met 3,88 % vet en 3,50 % eiwit. Bij de exterieurinschrijving kreeg de Prophetdochter, evenals haar stalgenote Holly, 86 punten voor algemeen voorkomen. Laatstgenoemde is een Collectiondochter die op de verschillende onderdelen beter scoort. Het onderdeel 'spenen', dat het vierde bovenbalkkenmerk is in Zwitserland, haalt Holly's waardering voor algemeen voorkomen naar beneden.

Een nieuwe opvolgster voor Wapita heeft zich nog niet aangemeld, maar via de veeverbeteringsorganisaties doen zich verschillende kansen voor om het bedrijf opnieuw in de kijker te spelen. 'We verkopen veel dieren voor de fokkerij en een aantal vaarzen is drachtig op contract. Dat is deels het gevolg van de toenemende concurrentie in Zwitserland: de KI-organisaties sluiten liever twintig contracten te veel af dan één te weinig.'

Christel van Raay

Amerikaanse Brown-Swissgenen

Martin Haab: 'Ik gebruik rustig een stier die 0,20 procent eiwit verlaagt'

Prophetdochter Hilde, 86 pnt. en goed voor 9359 kg melk met 3,88 % vet en 3,50 % eiwit



procent eiwit verlaagt. Duitse stieren vererven vaak tegengesteld aan mijn fokdoel. Het zijn goede gehaltevererfers, maar in liters houdt het bij plus 300 kilogram in de meeste gevallen op.'

De inzet van Duitse en Italiaanse stieren houdt Haab beperkt tot tien procent van de inseminaties. Zo'n veertig procent van de koeien insemineert hij met sperma van Zwitserse stieren. Het overige deel van de gebruikte rietjes is van Amerikaanse bodem afkomstig.

De grote hoeveelheid aan Amerikaanse dochters in de stal van Haab is deels te verklaren door zijn voorzitterschap van de IGBS (Interressengemeinschaft Brown-Swisszüchter). Sinds vijf jaar leidt de veehouder deze onafhankelijke organisatie, die inmiddels 1400 leden telt. 'Onze organisatie is verantwoordelijk voor de inzet

en promotie van Amerikaanse Brown-Swissstieren in Zwitserland. Inmiddels is ons netwerk zo ver uitgebreid dat onze landelijke KI-organisaties bij het IGBS informatie komen vragen over interessante bedrijven en koefamilies in Amerika.' Volgens Haab is voor KI-organisaties de selectie van stieren in het buitenland te veel een spel tussen kwaliteit van de dieren en de commercie daaromheen. 'Het IGBS is een non-profitorganisatie, waardoor het eenvoudiger is objectief te zijn.'

Proefstieren verplicht

De verdeling die Haab hanteert tussen stieren uit binnen- en buitenland betreft het gebruik van fokstieren. Daarnaast moet dertig procent van de veestapel van de veeverbeteringsorganisatie verplicht met een proefstier geïnsemineerd wor-

den, een eis waaraan steeds makkelijker te voldoen is. Enkele jaren geleden kende de Brown-Swissfokkerij slechts een tiental proefstieren, tegenwoordig is dit uitgegroeid naar circa honderd stieren. 'Van het aanbod stamt ruim vijftig dieren af van sterke koefamilies. Die proefstieren wil ik best gebruiken.' De uier speelt mee in de stierkeuze, maar volgens de veehouder is dat onderdeel van zijn veestapel gemiddeld goed genoeg om af en toe een mindere uiervererfer in te zetten. 'Soms is het bij de Amerikaanse stieren ook lastig in te schatten hoe de uier uit zal vallen. Collection is daarvan een sprekend voorbeeld. In Amerika vallen zijn dochters tegen in de uier, maar in Zwitserland hebben we daarmee geen problemen.' Ook al is de melkklier niet het belangrijk-

